

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izveniši pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/1. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Kuluk.

Čudni ljudje se naši klerikalci in drugi opozicionisti. Od države bi radi imeli vse mogoče stvari in ugodnosti, a njej ne bi dali ničesar. Od nje zahtevajo milijone in milijone dinarjev, njej pa se branijo dati vsake pare. Ponašajo se s svojo dolgoletno gospodarsko politiko in prakso, pa niti nečijo priznati, da morajo dohodki kriti stroške. Pri zvišanju davkov so zagnali krik in vik, češ, da je sedaj uničen slovenski kmet, daširavno dobro vedo, da niso njihovi denarni zavodi po deželi še nikoli imeli tako nizko število kmetov, kolikor danes. Brez dvoma se je v celoti kmetijski stan zlasti v povojnih letih znatno opomogel, med tem, ko sta delavski in uradniški stan docela propadla.

Ko se je hotela vlada izogniti še večjim davkom in je upejala takozvani kuluk ali tlako za popravilo cest in potov, je bil zopet joj v klerikalnem časopisu. Dasi sami dobro vedo, da bo kuluk najmanj zadel Slovenijo, najbolj pa Srbijo, ki ji primanjkuje potov in cest, lajnajo že 14 dni neprestano o tem, kakšna nesreča je zadelo s kulukom Slovenijo. Tako kulukna dežela, pa jo vlada obremenjuje s tako nekulturnim — turškim — davkom! To je pa res od sil! »Slovenija je s tem davkom postavljena za tisoč let nazaj, kakor piše v »Straži« dne 4. t. m. nar. poslanec J. V. (esenjak), ki se obenem norčuje iz Srbov, ker so prevzeli to turško besedo, češ, da ne morejo pozabiti na kulturo, ki so se je naučili od Turkov. In ta mož je bil celo profesor zgodovine, če se ne motimo, pa niti tega ne ve, da je bila po naših krajih tlaka odpravljena že leta 1848, in da smo robovali tujcem — ne sebi — nad 1000 let.

Mi smo bili tako dolgo robovi tujcem, da smo si pridobili v tem robstvu lastne lepe izraze n. pr. tlaka, robota, desetina, tlačan itd., ki so pristno našega izvora. Syboodoljubni Srbi pa niso imeli niti toliko časa pod turškim jarlom, da bi si pridobili lasten izraz za to robstvo in so si ga morali izposoditi od Turkov. Zgodovina in ves omikar svet poznata že stoletja, da so bili v Črnogorci kot svobodoljubni narod, ki je prelivaj v potokih kri za »krist častni in slobodu zlatu«, medtem, ko smo mi robovali in nas ni poznal skoro nihče niti po imenu. Ali morda ni to res, g. profesor in poslanec? Izderite preje bruno iz lastnega očesa, predno iščete neznanost smeti v očesu brata in ne diskreditirate s takimi neresničnimi sami sebe in naš narod še bolj, kakor ste nas že!

Ko je uvedel svoj čas Stambolijski pristno delo za državo, so bili tudi naši klerikalci tisti, ki so bili polni hvale o tej naredbi in so obenem namigavali, da bi bilo tudi pri nas na mestu kaj podobnega. A sedaj, ko se hoče izvesti nekaj takega samo v miniaturi pri nas, sedaj je ogenj v klerikalnih strelah! Denarja ne priznajo državi, a tudi delati ne marajo v njenem okvirju za sebi! Pač pa zahtevamo od države, da ona sama nam pripravi vse mogoče ugodnosti, da se bomo lahko vozili z avtomobilom do vsakega zelnika!

Sicer pa kuluk ali tlaka ni tako grozno strašno za našega kmeta, kakor bi se radi naslikali klerikalni gospodje v svoji demagogiji. Se sedaj se dobijo pri nas občine, ki ga v resnici izvajajo v svojem delokrogu, četudi jim ga ne nalaga nobena postava, ampak lastna pamet in previdnost. Ako postane občinska pot nerabna, odredi občinski odbor ali pa župan, da pripravijo občani sami in sicer v razmerju po svojem premoženju. Celi gruntarji pridejo z vozovi in vprežno živino in dajo tudi delavce za več dni, ker nimajo služi pot več nego malim bajtarjem, ki delajo seveda toliko dni manj. Če pa kdo ne mara priti popravljat sam in tu ne pošlje namestnika, pa župan najame na njegove stroške delavca. In te občine, ki imajo še ta običaj, niso najslabše.

Kako boste imenovali to delo občinskih gospodje pri SLS? Kuluk ali tlaka?

Pa še druge vrste kuluka imamo pri nas, ki je pa naravnost neposten in sramoten ravno za tiste gospode, ki ga še danes zahtevajo kljub temu, da smo

Naši separatisti in mednarodne pogodbe.

Sankcije velesil. — Vlada in separatisti. — Uporaba državnih zakonov.

Beograd, 6. julija. (B) Današnja »Samouprava« prinaša zanimiv članek o resoluciji hrvatske zajednice, ki govori o uresničenju hrvatske narodne svobode in pravice na samostojno življenje.

Med drugim piše tudi to: »Ko se je ustvarila naša sedanja država, so se akreditirani predstavniki hrvatskega in slovenskega naroda z deklaracijo z dne 1. decembra 1918 izjavili za skupno državo s Srbijo. Ta deklaracija je bila sprejeta v mirovno pogodbo in so jo velesile vzele na znanje ter so na podlagi te deklaracije in sankcij, ki so jih dale velesile v mirovni pogodbi sprejete gotove dispozicije, ki izvirajo neposredno iz te sprejete in sankcionirane deklaracije. Vsi te dispozicije sta hrvatski in slovenski narod oproščena gotovih obveznosti položaja, v katerem sta se nahajala kot naroda, ki sta se borila na strani države, ki so bile v vojni premagane. To so nedvomna in javna dejstva, ki se ne morejo zanikati.

Ne spuščajmo se v razpravljanje o vprašanju, da-li sta hrvatski in slovenski narod iskreno mislila, ko sta dala omenjeno deklaracijo, ali sta iskrena sedaj, ko zahtevata ločeno svojo hrvatsko in slovensko državo. To vprašanje prepuščamo njuni vesti in njenemu pojmovanju časti, vendar pa jima moramo reči pri tem njenem kameleonskim spreminjanjem tudi to:

»Radičevi Hrvati in Korošci Slovenci se zelo motijo, ako mislijo, da bomo mi Srbi mirno pustili, da nam orokajo ti Hrvati in Slovenci pravico, ki nam pripada po pravu zmage v vojni in po strahovitih žrtvah, ki smo jih pretrpeli v vojni. Ako oni z nami Srbi ne žele in nečijo odnošajev, ki so nastali iz deklaracije z dne 1. decembra 1918, jih bomo k takim pogodbam odnošajem s silo zakona prisilili.

Beograd, 6. julija. (B) Vaš dopisnik je zvedel od nekega člana vlade, da se je vlada odločila, da uporablja proti zagrebskemu bloku striktno zakone in da so v tej smeri podrejeni organi že dobili navodila. Nekateri naši časopisi so objavili te dni izredne mere, ki jih namerava vlada uporabiti proti bloku. Take izredne mere pa so nepotrebne, ker obstoje zakoni in ima vlada trdno voljo, da te zakone uporablja striktno napram vsakemu, topa v svrhu zaštite pravnega reda v državi.

Beograd, 6. julija. (B) Povodom vesti nekaterih listov o razrešitvi pokrajinskega namestnika za Hrvatsko in Slavonijo, g. dr. Cimića svoje službe, je vaš dopisnik zvedel iz pristojnega vira, da so te vesti objavljene iz tendencioznih nagibov, da bi se na ta način proti vladi in njenim organom vzbudilo neznanje. Vse te vesti so neresnične.

Radičeva destruktivna politika v angleški javnosti.

Odgovor dr. Ravniharja Radiću. — Angleški komentar.

Beograd, 6. julija. (Z) Londonski list »Near East« je objavil danes odgovor dr. Ravniharja na Radičovo pismo z dne 31. maja t. l. G. dr. Ravnihar pobija v njem Radičovo obtožbo proti militaristični Srbiji, obsoja njegovo republikanstvo kot nemogoče in kritikuje njegovo demagogijo in negativno politiko.

Doslovno pravi: »Rešitev srbsko-hrvatskega vprašanja je edino mogoča na ta način, da žive Srbi, Hrvati in Slovenci drug poleg drugega na temelju načel Vidovanske ustave, katere jamči vsakemu državljanu popolno svobodo.« G. dr. Ravnihar predlaga naknadne spremembe v smeri decentralizacije in misli, da je to mogoče doseči z mirno diskusijo.

»Near East« je priobčil povodom tega pisma uvodnik, kjer pravi, da predstavlja Radičovo pismo in Ravniharjev odgovor dve rivalni stališči, ki vladata sedaj v kraljevini Srbiji, Hrvatov in Slovencev. List kontrolira razloge g. dr. Ravniharja, dostavljajoč, da Radič ne more proti takim argumentom pisati ničesar drugega razven trditve o nemohljivem sklepu hrvatskega naroda za neodvisnost. Vendar pa list priznava, da sedanje stanje pokrajini zahteva krajjevo samoupravo in neko gotovo mero decentralizacije. Obsoja Radičev separatizem in njegovo destruktivno politiko.

Rekonstrukcija vlade.

Beograd, 6. julija. (B) Po informacijah, ki jih je vaš dopisnik dobil v radikalnih krogih, je prišlo vprašanje rekonstrukcije vlade na dnevni red. Ker bo to vprašanje v kratkem rešeno, je g. Pašić v to svrhu konsultiral posamezne člane vlade, kakor tudi prave radikalne klube. Kot najresnejši kandidati za ministre so: g. Krsta

tako napredovali v kulturi. Nekulturni Srbi najbrže nimajo te vrste kulturnega davka, s katerim se lahko ponašamo mi.

V spomladanskem, poletnem in jesenskem času oznanijo gospodje duhovniki po končani pridigi v nekaterih župnijah, da naj pridejo ta in ta dan iz te ali one vasi okopavati plet ali žet na župnijsko polje. Poznal sem g. župnika, ki si je dal na ta način obdelati obširni vinograd pri župnišču in ga vse delo ni stalo niti vinarja, ker so si ljudje morali celo hrano prinesiti s seboj.

Po mnenju lista prepada med obema tema stališčema tujemu opazovanju ne izgleda tako globok. Potrebno je samo nekoliko zblizanja v določenem pravcu. Ker je kraljevina Srbija, Hrvatov in Slovencev sestavljena iz narodov iste rase in istega jezika, toda različnih političnih tradicij, je list mnenja, da g. Pašić uvideva opasnost zaduševanja težen po avtonomiji. Smatra, da Radič mora uvideti, da so lokalne avtonomije mogoče tudi brez republikanstva. (O Radičevem pismu imenovanemu listu smo poročali obširno že 8. junija. Ur.)

RADIČEVA KAMELEONŠČINA.

Beograd, 6. julija. (Z) Današnja »Politika« prinaša kratko izjavo angleškega poslanika v Beogradu sir Younga. Imena angleškega poslanika so se namreč večkrat poslužili federalisti v Zagrebu z namenom, da se med narodom v Hrvatski stori prepričanje, da nahaja separatistična politika in akrobatska kameleonščina Radičeva posebno oporo pri angleških službenih krogih. G. Young je z ozirom na to izjavil: »Po mojem mnenju je komunike Vaše vlade povodom pisanja pravašev popolnoma umesten.« (Kakor je znano, se v tem komunikeju odločno pobija mnenje, da se katerakoli tuja oblast sploh meša v naše notranje prilike in energično odbija vsako tako insinucijo. Op. ured.)

Beograd, 6. julija. (Z) Minister zunanjih del, g. dr. Nišić, je sprejel danes angleškega poslanika na našem dvoru sir Younga, ki se zanima za gotove tekoče posle.

Miletić, ki bi prevzel ministristvo popoprivredne in voda, g. Milan Simonović za ministristvo agrarne reforme, g. Velja Popović ali g. dr. Koen za ministristvo trgovine in industrije, za ministristvo ver pa brčkone g. dr. Janjić. Od ostalih kandidatov se omenjajo g. dr. Vlada Andrić in Boža Maksimović, ministra notranjih del g. Vujičića pa bi zamenil dr. Laza Marković.

Ali to delo, ki se vrši pod imenom »za Boga« ni kuluk, kakor tisto delo, ki se vrši v okvirju države za lastne krajjeve potrebe državljanov? Ali delajo nekulturni Srbi svojim nekulturnim popom te vrste tlako, katero vrši po nekaterih naših krajih naše kulturno ljudstvo svojim kulturnim duhovnim gospodom?

Gospodje, ki se ponašate s svojo kulturo, zakaj ne odpravite teh in drugih podobnih resnično nekulturnih madežev sami pri sebi, predno hočete sramotiti brata, ki stoji v svoji priprosti in svobodni kulturi visoko nad vami?

Mala antanta in Bolgarska.

Enotno stališče Male antante. — Proglas zemljoradniške stranke v inozemstvu.

Beograd, 6. julija. (B) Vaš dopisnik doznava, da so predstavniki Male antante in Grčije izročili včeraj bolgarski vladi skupno noto, ki se takole glasi: Vlade Male antante in Grčije so sprejele z odobravanjem izjavo, ki jih je dala bolgarska vlada o tem, da bo striktno spoštovala in izvrševala vse mirovne pogodbe in pogoje, katere je zaključila bivša vlada Stambolijskega. — Ta nota pomeni obnovo normalnih diplomatskih odnošajev med Bolgarsko Malo antanto in Grčijo.

Beograd, 6. julija. (Z) Povodom izročitve note držav Male antante in Grčije smatra današnje »Vreme«, da ta nota ne pomeni priznanja nove vlade v Bolgarski, ker to vprašanje sploh ne spada v mednarodno pravo. V noti se ne označuje držanje Male antante napram novemu režimu v Bolgarski, ker se bo to zgodilo pozneje, ko se bo videlo, v koliko bo bolgarska vlada potrdila svojo miroljubno izjavo. »Vreme« povdarja dejstvo, da so države Male antante in Grčija izročile identične note, ker gledajo enako na bolgarsko vprašanje. To se pravi, da mislijo nastopati skupno pri vsaki priliki napram Bolgarski.

Praga, 6. julija. (Z) Bolgarska zemljoradniška stranka v inozemstvu je v Pragi obrazovala odbor pod predsedništvom g. Daskalova in objavila sledeči proglas:

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 6. julija. (B) Danes dopolne se je vršila seja ministrskega sveta, pod predsedstvom g. Pašića. Največji del se je bil posvečen reparacijskim vprašanjem. Sklenilo se je, da se spravi več sistema v naročja na račun reparacij. Vsak minister bo moral predložiti ministrskemu svetu v odobrenje listo materijala, ki ga hoče naročiti. Govorilo se je tudi o delu v skupščini. Želja ministrskega sveta je, da se odpravi vse težkoče, da bi se delo v skupščini tem bolj pospešilo. Razven tega se je razpravljalo tudi o tekočih resornih vprašanjih.

Beograd, 6. julija. (B) Ministrski svet je sklenil, da se vprašanje brodarkega sindikata in državnega plovnega parka poveri v pretres ekonomsko-finančnemu komitetu ministrov. Prihodnji petek bo imel komitet ministrov svojo sejo v ministristvu financ, kjer bo vzel v pretres to vprašanje. Načrt, ki se bo izdelal na tej seji, bo predložen ministrskemu svetu v pregled, da bi se o tem sklepalo.

Požar Črnogorske banke.

Cetinje, 6. julija. (Iz.) Snoči ob 23. uri je požar uničil zgradbo Črnogorske banke v Njegoševi ulici. Knjige in blagajne so rešene.

(Črnogorska banka na Cetinju posluje z akciskio glavnico Din 1.000.000. Od fondov je znašal 31. dec. 1922 rezervni Din 355.345, specijalni Din 330.000 in perzijski Din 80.000. Cistega dobička za 1922 je banka izkazala Din 345.979.02. Op. ur.)

PREDILSKA ŽELEZNICA.

Rim, 6. julija. (K) »Giornale di Roma« urgira izgradnjo predilske železnice, ki bi vezala Stajersko, Koroško, Nižje Avstrijsko in Češko s Trstom. Dograditev te železnice bo tudi zelo ugodno uplivala na pogajanja z Jugoslavijo glede olajšav na južni železnici.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 6. julija. (Uradno) V Evropi vlada sedaj visoki zračni tlak nad vzhodnim morjem. V zapadni in srednji Evropi je jasno in zelo toplo. (Pariz 33 stopinj.) Ob vzhodnem robu Alp so se opolne pojavili močni oblaki. Na Dunaju je popoldne deževalo. Napoved: Vreme, kakor je sedaj, bo trajalo še dalje, nekoliko topleje.

Mariborski občinski svet.

POROČILO NA DRUGI STRANI.

NERESNIČNE VESTI.

Beograd, 6. julija. (Bp) Bolgarski kralj Boris je izjavil predstavnikom inozemskega tiska, da so vse vesti, ki so pred kratkim krožile po časopisju o njegovi zaroki z romunsko princeso Ileano, neresnične.

Društvo narodov in Madžarska.

Zeneva, 5. julija. (K) (Švicarska brzjavna agencija) Na današnji predpoldanski seji sveta Društva narodov je poročal japonski veleposlanik Ada Tei o stanju spora med Madžarsko in Romunijo glede eksproprijacije zemljiške lastnine takih madžarskih zemljišč na Sedmograškem, ki pripadajo po trianonski pogodbi k Romuniji. Hymans (Belgija) je predložil resolucijo, v kateri se priporoča priznanje bruselskih sklepov in se pozivata obe stranki, da se v interesu miru končnovoljavno sporazumeta. Resolucija je bila soglasno sprejeta, pri čemer pa se je grof Appony vzdrl glasovanja. Madžarski pooblaščenec je končno dal na zapisnik izjavo, da njegova vlada ne more sprejeti priporočila sveta Društva narodov, ker v Bruslju ni bil dosežen nikak končnovoljavni sporazum. Njegova vlada si pridržuje torej vse korake, ki jih je mogoče storiti na podlagi določenih pogodb in pakta Društva narodov.

Rešen položaj na Španskem

Madrid, 6. julija. (Agence Havas) Senat je bil včeraj pozorišče hrupnih scen, ki imajo svoj vzrok v žaljivem pismu, ki ga je poslal predsednik najvišjega vojnega sveta general Aguilera prejšnjemu ministru Sanchezu Toca. Na odgovor poklican, je izjavil Aguilera odgovoril na častnikov, da bi se, ako bi ga politični mogotci prisilili zapustiti svoje mesto, postavil armadi na čelo, da pomeže z njimi. Na seji senata je ministrski predsednik kakor tudi predsednik zbornice Aguilero brezuspšno pozivali, da preklicže žaljive. Aguilera je izjavil, da vlada nima moči, da ga odstavi. Ministrski predsednik Alhu Cemas je odgovoril, da bi se, ako bi kaka sila hotela uprizoriti proti parlamentu nasilje, to moglo zgoditi le preko njegovega trupla. V teku seje je prišlo do osebnih spopadov med Aguilero in posameznimi senatorji tako tudi med prejšnjim ministrskim predsednikom Romanonesom, vendar so se pozneje nasprotniki poravnali. Dva poslanca, ki sta se udeležila seje, sta se spoprijela in je pri tem eden od obeh potegnil svoj samokres, bil pa je od zborničnega stize razorožen. Ministrski svet se je bavil s to zadevo, ni pa prišel do nobenega sklepa. V vojaških krogih vlada precejšnjo razburjenje, ki ga skuša generalni kapitan mesta Madrida pomiriti. Listi smatrajo, da je zaradi tega dogodka politični položaj zelo resen.

KONZULATI V LJUBLJANI.

Gen. konzulat Č. S. R.: Brez št. 8/I. Francoski konzulat: Ljub. kreditna banka, Dunajska cesta.

Hon. konzulat Belgije: Urađ Ljublj. velesejnja.

Avstrijski konzulat: Turjaški trg 4/I.

Italijanska delegacija: Zrinjskega cesta št. 3/I.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Madame Sans Gene.«
Kino Tivoli: »Čuda džungle.« III. del.
Kino Ideal: »Na dnu morja.«

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Bohinc na Rimski cesti in Leustek pri Zmajskem mostu.

Zgodba Ivana Kodriča

(Konec.)

Kodrič je plaval v blaženosti. Tako gladko se mu še ni zlepa iztekla nobena stvar. Oj, ko bi gospodje v vozu vedeli! No, pa ne vedo. Nasprotno, zdi se mu, da ga celo smatrajo za najmanj sebi enakega. Ej, kako se bo smejal boter Andrej, ko mu ob priliki pove, kako se je vozil z nemškimi cesarjem v njegovem lastnem vlaku v službo! Kako bo nemara ponosna Špelca, da se je znal sosedov Ivan postaviti! Škoda le, da ni blizu nobenega fotografa, da bi naslikal vso družbo, kako se vozijo v dvornem vlaku samega Viljema, ki je še veliko več kot avstrijski cesar in kralj!

Na vratih voza se pojavi službujoči kralji pobočnik Njegovega Velikanstva. Prijazno se približa vsakemu navzočim gospodom in se z njim polglasno razgovarja. Obenem si tudi napiše njegovo ime, zakaj prav za prav je zato prišel, da sestavi listo oseb in jo predloži svojemu cesarskemu gospodarju.

Kodriča je malone zadela kap. Še tega se je manjkalo! Jol, v kakšno nevarnost se je podal, ali bolje rečeno, v kakšno past ga je zvalil preklicani nemški jetelin! Vrag naj vzame vso železnico, ves Dunaj, vse cesarje in kralje, najprej pa botra Andreja, ki mu je navdajal nesrečno misel, naj gre k železnici!

Z dežja pod še hnijo kap! Da se izogne gotovosti, da jo odpuste iz službe, se je podala uboga slovenska duša v nevarnost in stopila v vlak samega nemškega cesarja. Sedaj pa ne gre več za to, da ostane v službi, ki jo je Kodrič komaj nastopil, ampak gre za kaj hujšega. Jol, če ga zasačijo! Mogoče njegovo življenje ni več vredno niti piškavca oreha. Zakaj smrtnonevarno je, vsiti se v takih vlakih brez dovoljenja. Če to dobe, je po tebi. Seveda si vzela dajalec, vohun, tat, ropar, anarhist, atentator in ne vem kaj še, ki hoče preletiti kragovceno kiti vladarja vseh Nemcev in vseh gospodarja sveta, kakor se je Viljem sam nazival. Zakaj v potujoče svetloste Njegovega Velikanstva smejo stopiti samo izvoljenci in še ti le z izkaznicami in fotografijo in drugimi dokazili lastnosti. Poleg tega ti še pretpajo ušesti in rentgenizirajo politično prepričanje, da vidijo, ali si res vreden te izredne časti in ali nimaš morda zahrbtnih naklepov in nimaš pripravljenega noža, pištole, bombe ali celo mitraljeza v skritem žepu. Če ni vse tako v redu, da ne leži nate niti najmanjši sum, si dober. Ako ne, pomagaj ti Bog! Skleni hitro svoje življenje, obudi v naglici kes, poravnaj svoje račune in poslovi se še enkrat, zakaj na onem svetu se ne boš mogel! Naredi ti proces, da bodo sodobniki in celo pozni rodovi strmeli in se divili duhovitim obrambnim in obteže-

valnim govorom več ali manj nepristranskih odvetnikov, državnih pravdnikov in podobnih nepridipravov, zate seveda. Tebe pa po dolgem posvetovanju lepo obsodijo najmanj na dosmrtno ječo s trdim ležiščem in s stroгим postom ob obietnici poskušenege atentata. (Da boš bolj siguran in da ne boš kasneje razočaran ti priročam, da v takih primerih računaš z visilicami. Pravijo, da tudi ta morilni instrument ni preveč prijeten. Jaz sam tega ne vem, ker me še niso nikoli obesili, hvala Bogu! (Opomba pisca.) Potem pa zbogom rdeča kapa na veke, — draga Špelca, na svidenje nad zvezdami!

Take in podobne misli so rojile našemu Ivanu po glavi, ko je videl prihajati pošast v podobi gospoda barona von Mallwitz s svetlimi redovi na več ali manj hrabrih prsih vedno bliže. Moj Bog, kaj bo, kaj bo! Kako naj se izmota iz tega nerodnega položaja? Pred očmi so mu lebdele vislice, črna, visoke, pošastne...

V duhu je že videl bingljati svoje matere sina na tanki vrvi. Tiščalo ga je v vratu, da mu je kar slabo prihajalo. Lovil je sapo, široko odpiral usta, hotel klicati na pomoč, rotiti svoje rablje, naj ga puste pri življenju, seveda precej na tihem... Zaman!... Pred očmi se mu je stemnilo... v ušesih mu je šumelo... vedno bolj... nastal je pravcati vihar, kakor na sodni dan... bobnelo je okrog njega... treskalo... par ognjenih kolobarjev... še kratek trepet... dopolnjeno jel...

»Prosim, gospod, Vaše cenjeno ime...«

Kodrič se je zdrnil. Prišel je odločilni trenotek. Ali naj pove resnico, ali pa naj igra svojo vlogo do konca? V prvem primeru, hu, stresel ga je mraz in zagomzel ga je v hrbtu... Ne, na vislice pa ne! Ostane druga alternativa. — »Bog mi pomagaj in sveta majka božja!«

»Ekscelenca, začasni pripravnik južne železnice Ivan Kodrič, uslužben na postaji Gloggnitz. V sled nenaadne oblolosti tovariša, ki je bil določen, da spremlja vlak Njegovega Velikanstva od Dunaja do Gloggnitza, je generalno ravnanje določilo mene kot službe prostega uradnika, da snem biti deležen te izredne časti. Žalibog nisem mogel priti v uniformi, ker — je še nimanje!«

»Hvala, gospod! Zapisal si bom Vaše cenjeno ime! Slovenec, kaj ne? Mhm!«

Pošast je izginila iz voza, ozrši se ob vratih še enkrat na svojo nesrečno žrtev. Gospod generalni ravnatelj se je klanjal ekselenci venomer skoraj do kolen, dokler je še videl kos njegovega z zlatom obitega fraka. »Vraga, kdo neki je ta mladič, je premošljeval, da se je gospod baron obrnil ob vratih še enkrat k njemu?«

Pustimo ubogo žrtev na njeni nadaljni vožnji, da si skuša urediti svoje

zmedene misli. Lahko si cenjeni bralec predstavljata, kako je bilo Ivanu pri sreč.

V Gloggnitzu vlak postoji, ker so menjali stroj. Kodrič zbere zadnje moči, se gosodom lahko prikloni — gospod generalni ravnatelj se mu zahvali z izredno globokim poklonom, kakor pred samim cesarjem — in zapusti voz na drugi strani kolodvorskega poslopja. K sreči ga nihče ne opazi, ker je zbrana cela vas na oni strani hitro smukne v urad, se naglo preobleče in nastopi službo. Nihče ne sluti, da se je ravno kar odpravil v razsvetljenem dvornem vlaku, ki je izginil tam za vogalom v temno noč, prvi del strašne drame.

Minulo je štirinajst dni, za Kodriča ravno toliko večnosti. Vse je tiho, nič ne izpremeni enoličnega službovanja na kolodvoru ob vnožju castiljevega Severnika. Misli je že, da je vse v redu, da so vrgli seznam gospodov, ki jih je doletela izredna čast, da so smeli čuvati dragoceno življenje Njegovega nemškega Velikanstva na nevarni vožnji po železnici, v koš v večno pozabljenje. O, da bi le to bilo res! Ne, usoda je hotela drugače...

Z Dunaja pride brzojavka, naj se na najvišje povelje in po posebni odredbi gospoda ministra cesarske in kraljeve hiše nemudoma zgasi gosod železniški pripravnik Ivan Kodrič pri gospodu generalnem ravnatelju v zelo važni in nujni zadevi.

Začel se je zadnji konec tragedije.

Lahko si mislimo, v kakšnem duševnem razpoloženju se je podal Ivan na to pot, ki ga vodi takorekó v smrt. Da si mi zdrav, prijatelj Severnik, ne bom več pošiljal vlakov čez tvoja strna rebra! Zbogom, ljuba rdeča kapa, ne boš me več dičila, sedaj je vse končano! Veselje preč je, preč...

Ko se je naš Ivan pojavil na vratih, ki vodijo v levov brlog gospoda generalnega ravnatelja, mu je skoraj prišlo slabo. Prijeti se je moral za podboj, sicer bi bil padel. Končno se je vendar odjunačil in stopil pred obličje vsemogócnega. Ta je nekaj časa gledal ubogega junaka naše zgodbe in se očividno veselil njegovih duševnih muk. »Prav ti je, si je mislil, »zakaj si me pa vodil za nos! Kaj ti je prišlo na um, Irkolin, ki te lahko vsak trenotek zdrobim v prah, da si zbijal meni, svojemu vrhovnemu predstojniku, skomine po ekselenci! Le trpi peklenke muke, saj tudi meni ni bilo ravno prieto pri sreč, ko sem kasneje videl, komu sem se klanjal v vlaku!«

»Gospod pripravnik, veste, kaj ste zagrešili. Opravičite se, sicer...«

Kodrič je vedel, da je izgubljen. Da ne bo več opravičil svoje lepe službe, to je bilo sedaj še najmanjše zlo. Šlo je za vse kaj drugega. Groza ga je izpreletela, če je pomislil na posledice svojega neremisljenega dejanja. In zagrabil je kakor potapljač za zadnjo, morda

rešilno bilko in je sklenil povedati golo resnico. Mogoče ga bo skesanost rešila sramotne smrti na vesalih, Morda...

»Gosod generalni ravnatelj! Ob nastopu moje službe mi je gospod postajal načelnik Sormann v Gloggnitzu dejal, da je največji greh železniškega uradnika, ako ne pride pravočasno v urad. — Molji tovariši na dunajskem kolodvoru so mi svetovali, naj se poslužim nemškega dvornega vlaka, s katerim pridem začasa na svoje mesto. Oni gotovo vedo, kaj je prav, saj so že dolgo v službi. In če nisem povedal Njegovi ekselenci v vlaku resnice, sem se ravnal po navodilih svojih tovarišev. Prosim, pokličite jih za pričo.«

»Vražji Slovenec,« je rohnel gospod najvišji, »mar me hočete imeti še za norca? Se svoje nemške tovariše hočete spraviti v zvezo s svojo pregreho? Ne, ta je pa prehudal! Za kazen Vas remestim tja na Kranjsko v... (kar Kodriču seveda ni bilo neljubo), tam uganjajte politiko! Pojdite!«

Ivan je mislil, da ni prav slišal. Niti besedice ni našel, da bi se dostojno zahvalil za to nezasišeno milo kazen. Racional je z vso gotovostjo, da ga bodo najmanj obesili. Sedaj pa se je stvar tako neprickakovano dobro zasukala. In hitel je proti vratom, kakor bi mu za petami gorelo.

»Še nekaj, prijatelj!«

Kodrič se je obrnil. Kri mu je bušila v obraz, potem pa je postal bled kot stena in je nemo zrl v obraz svojega mučitelja. Torej vendarle! Aha, prvo je bila le disciplinarna kazen, sedaj pa pride glavno! Državna afera, zarota, anarhist, atentat... vislice! Kaj mu pomaga, če ga prestavijo v domovino, čeprav za kazen, ko ga pa sedaj najmanj obesijo!

Se enkrat mu je zamigljala pred očmi podoba botra Andreja, ki ga je pahnil v nesrečo s svojo neumno protekcijo, uboge mamice, ki ji je za vedno splavala po vodi srčna želja, ljubke Špel-

ce, ki bo gotovo jokala za njim, splohi v duhu se je posvajal od vsega, kar mu je bilo drago na svetu, in se pripravljala na večnost.

»Njegovo Velikanstvo je odobrilo list oseb, ki so spremljale njegov dvorni vlak. Izročam vam podeljeni viteški križec hišnega reda Hohenzollernov!«

Pika.

Drobtine.

* Steznik zopet v modi. Pariska poročila pravijo, da pripravljajo tamošnji krojači skupno s tvorničarji steznikov, najmodernejši steznik, ki bo stisnil žensko v pasu, da bo zgladila pretrgana kosa. Potemtakem se ženska ne bo mogla več baviti s športom in tudi plesu je odklenale. Možno je, da bodo ženske to novost sprejele. Sicer je pa tudi res, da so postale današnje ženske napoli miške, in da vedno bolj izgubljajo na ženski neznosti.

* Zalosten konec žentovanskega potovanja. Nedavno se je na Madžarskem poročil 62letni baron z neko 38letno baroneso. Po poroki sta odpotovala na Dunaj, kjer sta obbolela na zastrupljeni povzročeni po slabem mesu. Z Dunaja sta se odpeljala v Trst, kjer sta oba umrla.

* Visoko letal, nizko padel. Kakor je kraljeva pravica vtaknila v luknjo Lafontovega pokrovičja Fouquetu za ponesverbe, ker je previsoko letal, tako je republikanska pravica »zamehurila« kameleta Corneta, ker so mu šle želje preveč v višave. Kradel je namreč platin s strelodvodov. To je tmenitna kraja, zakaj, platja je najdražja kovina; kolikor ga je na strelodvodu, vrže vsaj 12.000 frankov. Tako si je lani anektiral vrhovno točko katedrale Notre-Dame, potem stolpa Saint-Jacques, gledališča Gymnase in je nameraval opleni še Eiffelov stolp. Ujeti pa so tega druzovitega hribolazca pri plezkihi draguljarne.

— Dobro se je izrazil. Ko so staremu gospodu De Freychetu otroci čestitali Novo leto, je izustil tole otožno-salivno krilatico: »Deca moja, to leto me je stalo dvajset mesecev in moja sredstva mi skoraj ne bodo več dovoljevala tolikšnih izdatkov!«

Glavni urednik: Ivan Podržaj.

Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.

Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.— vsaka nadaljna beseda 25 para. z davčino vred.

Krasna nova vila

s lepim vrtom in prostim stanovanjem v Ljubljani se ugodno proda. Vprašati pri družini hišnih posestnikov, Dunajska c. 17 od 4.—8. ure ali pisмено.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg trnovec vseh vrst blazin in žime in morske trave, modrore na perstih. Specijalna trdnjava za izdelovanje klubarnit. — Najnižje cene! — Najboljše izdelki! — Zadržajte oferte in cenike!

Enonadstropna hiša

na prometnem kraju v Mariboru s dobrodošlo trgovino s mešanim blagom in dvoriščno hišico z velikim skladiščem. Kupec dobi takoj stanovanje, trgovino in skladišče. Vici, Maribor, Glavni trg 5.

Katera

dobra oseba bi vzela 15 mesecev staro dekle za svojo? Ponudbe se prosijo poslati upravi lista pod šifro »Sirota«.

Kumno, janež,

rdečo deteljico, semensko ajdo, lipovo cvetje, suhe gobe itd. plačuje najbolje Sever & Co. Ljubljana, Volfova ul. 12.

Knjigovodja,

bilanclist s večletno prakso išče službo. Cenj. ponudbe pod »Faktet« na upravo lista.

Učenc

z dobre rodbine in samo z dobrimi šolskimi spričevili, kateri bi stanoval pri starših ali sorodnikih se sprejme takoj ali koncem šolskega leta pri tiskarji R. Stermecki, Celje.

Auto

osebni, Mercedesov, zelo dober, lepa karoserija, 15/45 H-P, 6 sedežev, se po ugodni ceni proda. Chvalat, Ljubljana, Maršinska cesta 30.

Hiša z vrtom

na Dolanskem, 5 minut od postaje prodam. Cena 130.000 K. Ponudbe na upravo lista pod »Ugodna prilika«.

Gospod,

ki je dan 3. julija zvečer zamajal dežnik v kavarji »Emona« se prosi naj ga takoj vrne v upravo »Jutranje Novosti«, ako noče imeti posledic.

Znanja

šoli v svrhu živitve mlad trgovca s gospodično ali mlado vdovo s premoženjem. Ponudbe, če mogoče s sliko, katere se pozneje vrne pod št. 30. na upravo lista.

Kostanjev les

za tanin kupujem vsako množico. Ponudbe s ceno, franco vagon v Sloveniji in množično na Rudolf Zorč & Co., Ljubljana, Gledališka ulica 7/II.

Amerikanci, pozor!

Proda se v Trbovljah staven okeve velike hiše, v kateri se nahaja, vedno dobro vzdržana trgovina s pivom in vinom na debelo, s rodovodnim in električnim pogonom, gospodarsko poslovanje in travnik. Potreben kapital 250.000 din, drugo po dogovoru. Dobijo se tudi tamne avto parcele s semljo. Več se po sve pri g. Ivanu Orešniku, zaloga pive »Union«, Trbovlje.

Novo pohištvo,

obednica (mahagoni) in salonska garnitura (plis), skupno ali posamezno se proda najvišjemu ponudniku. Za ogledati v proizvodnem skladišču južnega kolodvora v Ljubljani dnevno med 8.—11. in 14.—16. uro. Pisane ponudbe, vezane na 8 dni je vposlati pod št. 831/II-23 na obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani do 7. julija.

Lokal

(ali soba) primeren za šoljarsko obrt iščem za takoj. Cena posredniške stvar. Ponudbe pod »Podjetnik« na upravo lista.

Nova hiša

4 sobe, 8 kuhinje, jed. shramba, klet in delavnica, velik vrt, še za zidavo na prometnem kraju za vsako obrt se proda. Kupcen mesec dni stanovanje na razpolago. Zadolga cena 175.000 Din. Poltve se pri sodarju na Viču št. 112.

Malo!

Priporočam se vsemu p. n. občinstvu za vsa soboljarska in plekarska dela; posebno priporočam svojo novo iznajdbo, odpravljam vsako makroto od od sidov v roku 48 ur; vse po najnižji ceni. Na plačilo počkam do 1. leta dni. Naročniki sprejemam, Hugo Peisko, Zagreb, Maruličeva ul. 5.

Dve damski obleki

čisto modni, najfinije suknje, se prosi proda. Naslov v upravi lista.

V drž. kopalisku Dobrna

se odda preko stanovanjske oblasti v Celje ena soba za samostojno uporabo.

Posedstva na prodaj.

Pekarna na deželi 800.000 K. Vila s 2 orloma posedstva pri Mariboru, 500.000 K. Posedstvo 28 orlov, vse kulture 800.000 K. Graščina, 115 orlov posedstva in gosd. Posedstvo, 54 orlov, gori, travniki, njive, lepa poslopja, 2.500.000 K. Vila, 7 orlov posedstva, 1 milijon 800.000 K. Gostilna, dobre kloče, 800.000 K. Hiša s trgovino na glavni trg v Mariboru, 3.500.000 K. Tovarna, hiše, gosdina posedstva se prodajo, iščejo se za novi prodajalec nepremičnin ter se jamči ročen in bni uspeh potom pisarne Zagorski, Maribor, Barvarska ul. št. 8.

Vdova profesorja

ki piše negativce na stroj, naj javi svoj naslov v upravi lista. Dobi delo.

Dva lega

(privatna) paviljona na Ljubljanskem velesejnu se prodajo. Poisniti v velesejnski pisarni.

Gospodična,

ki je absolvirala trgovski tečaj, s dobrim uspehom, želi primerno službo, najprej v Ljubljani. Cenj. ponudbe prosi pod »Zanesljiva« na upravo lista.

Pozor, tiskarne!

Prodajam poceni rokopijske pravde znamenitega angleškega romana v svrhu pocenitve in saloche. Naslov v upravi.

Iščem

večjo svoto posojila proti polni pupilarni varnosti in ugodnim obrestim. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Varnost«.

Učenc

z dobre rodbine in samo z dobrimi šolskimi spričevili, kateri bi stanoval pri starših ali sorodnikih se sprejme takoj ali koncem šolskega leta pri tiskarji R. Stermecki, Celje.

Moško kolo »Jax«

s prostim tekotom, malo rabljeno, se proda. Zelo lahek tek. Križec, Orelnik — Poljane.

Postelja,

dobro ohranjena in snalna iz svet. tudi ena omara s kapi. Ponudbe pod »Postelja« na upravo lista.

Malo hišo

s vrtom se kupi. Naslov v upravi lista.

Likvidacija.

Razprodaja se pod dnevnimi cenami v vsaki množini:

Krampi nasajeni.
Lopate nasajene (metanke).
Vozne plajte.
Strange močne 4 $\frac{1}{2}$, metra dolge.
Konjske podkve štev. 1 do 3.
Konjske in volavske podkovščnike.
»Sitzer« štev. 1.

Kotie pocinkane vsebina 60 l. z pokrovom.

Pojasnila daje brezplačno trgov. prokurist

Peter Šefina, Sevnica ob Savi.

Pohištvo.

Spalne in jedilne sobe kuhinjske opreme, stalno v zalogi. — Ogleda se lahko vsaki dan. — Za blago jamčimo. — Prevzemamo vsa mizararska dela.

Erman & Arhar,

mizarstvo

Št. Vid nad Ljubljano.

Majhen ličen paviljon,

zelo pripraven za stojnico ali čedalnjak, se proda na prostoru Ljubljanskega velesejma. Za ceno paviljona se izve pri uradu Ljubljanskega velesejma.

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA, Bohoričeva ul. 20.

Premog Trboveljski I^a premog in bukovo oglje

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru, ter

suha, trda in mehka drva

rezana v dolžino za kuhinjsko vporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddaja v detajlu v vrečah, ali en gros v celih vagonih z 10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posameznike.

Vsa goriva se odpremiijo po želji po naših vpregah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki:

„IMPEX“

eksportna in importna družba z o. z. v Ljubljani

Krekov trg štev. 10, I. nadstropje.

Trapistovski sir

prvovrstni, kg 25.— Din, pirovo in čajno maslo kg 50.— Din razpošilja so zmernih cenah mlekarja Karel Laznički, Dežanovac (Slavonija.)

Velika zaloga klubukov

in slaničkov se dobi pri

Franc Cerar

trgovca v Stobu, pota Domžale.

Prostozemlje se tudi stari klubuki in slaničniki v popravilo pri Kovačević i Tržan v Ljubljani, Prešernova ul. 5.

Sprejemanje v aredu.

Zaloga v Celju, Gospodarska ulica št. 4.

„MOJMIR“

Radnja in šoljarska delavnica

Maribor,

Rotovski trg št. 1

rabi stavbišča, stavbnih material in stavbe delavce za Maribor, Celje, Ljubljana.